

ÀRAB O ROMÀNIC? L'ORIGEN DEL TOPÒNIM DE COMA SEMA

Mateu Morro i Marcé

1. Introducció

La possessió mallorquina de Coma Sema ha estat important des dels temps més reculats, i el seu nom és prou conegut arreu de Mallorca. Situada dins el terme de Bunyola, a pocs quilòmetres del poble d'Orient, ocupa la vall que neix al coll que hi ha entre la mola de sa Rateta¹²⁴ i les elevacions properes al puig de Mors.¹²⁵ L'explicació del topònim no presenta especials dificultats lingüístiques, i si hom tracta de conèixer la contrada —practicant adesiara allò d'*anar per muntanyes* que tant recomanava Joan Coromines—, encara pot ser que tot es faci més avinent. Nogensmenys, encara que el nom és transparent i concorda amb la realitat orogràfica del lloc, la seva etimologia és poc coneguda i objecte de controvèrsia. Per revisar de bell nou el tema, combinaré dos aspectes: la consideració del que s'ha dit fins ara sobre l'origen del topònim i el contrast d'aquestes interpretacions amb el que hom observa en la topografia del lloc.

2. Les formes del topònim

El topònim es documenta com a Sama Coma el 1236,¹²⁶ Sema Coma el 1239,¹²⁷ Sama Coma el 1241,¹²⁸ Semacumbram el 1242,¹²⁹ Semacumba el 1246 i 1247,¹³⁰ Semamcumbam el 1246,¹³¹ Comasema el 1250¹³² i el 1257,¹³³ Semacoma el 1264,¹³⁴ el 1266¹³⁵ i el 1274,¹³⁶ Sema Coma el 1289,¹³⁷ Comasema el 1299,¹³⁸ el 1300,¹³⁹ el 1311,¹⁴⁰ el 1353,¹⁴¹ el 1364 i el 1368,¹⁴² el 1386,¹⁴³ el 1432,¹⁴⁴ el 1543,¹⁴⁵ el 1452,¹⁴⁶ etc., Comasema el

¹²⁴ Sa Rateta té l'aspecte de ser una alteració de sa Roteta. No lluny del cim d'aquesta elevació hi ha un espai pla que en temps passats va ser conrat. De fet, el nom antic sembla que s'ha conservat per denominar el coll des Gats o de sa Roteta, que separa na Franquesa de sa Rateta. L'Arxiduc el 1884 l'anomena com el puig de sa Pleta.

¹²⁵ MORRO i MARCÉ, Mateu. «El Puig de Mors i el castell de Mors, un aspecte de la toponímia antiga de Mallorca». *Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior*, LXXIII (juny, 1998), 30-38.

¹²⁶ ECR 341 f. 96v. Esmentat per MUT CALAFELL, Antoni i ROSSELLÓ BORDOY, Guillem. *La Remembrança de Ninyo Sanç*. Palma: Conselleria de Cultura, Educació i Esports. Govern Balear, 1993, p. 139. A la Remembrança apareix en la forma Sama Coma.

¹²⁷ MUT CALAFELL, Antoni i ROSSELLÓ BORDOY. Op. cit., p. 139. També POVEDA, Àngel. *Repertori de toponímia arabo-musulmana de Mayurca segons la documentació dels arxius de la Ciutat de Mallorca (1232-1276/1229-1399)* A: Fontes Rerum Balearium. Vol. III. Palma: Biblioteca Bartolomé March, 1979-1980. P. 36.

¹²⁸ ROSSELLÓ, Ramon i ALBERTÍ, Jaume. *Bunyola en el segle XIII*. Bunyola: Col·lectiu Cultural Sitja, 1995. (Papers i Treballs; 8), 24. També POVEDA, Àngel. Op. cit., p. 36.

¹²⁹ JUAN MESTRE, Rafel. *Hojas de Luc*. 18. Lluç, 1980.

¹³⁰ MUT CALAFELL, Antoni i ROSSELLÓ BORDOY. Op. cit., p. 139.

¹³¹ Esmentat a MUT CALAFELL, Antoni i ROSSELLÓ BORDOY. Op. cit., p. 123: «*in montaneis super semamcumbam*». ECR 343, f. 117 v.

¹³² MUT CALAFELL, Antoni i ROSSELLÓ BORDOY. Op. cit., p. 139.

¹³³ POVEDA, Àngel. Op. cit., 107.

¹³⁴ ECR 345 f. 213 v. (v. SOTO, Ricard. *De soldats de fortuna a pagesos: els primers colonitzadors de Mallorca, a: El feudalisme comptat i debatut: formació i expansió del feudalisme català*. València: Universitat de València, 2003, p. 334).

¹³⁵ ROSSELLÓ, Ramon i ALBERTÍ, Jaume. Op. cit., p. 36. ECR 345 f. 265.

¹³⁶ ECR 345 f. 158v-159. (v. Ricard Soto. Op. cit., p. 335).

¹³⁷ Testament de Mestre Joan de Verí, a: SERRA I BARCELÓ, Jaume. «Domus Magister Johannis: La transformació d'un espai a Madina Mayurqa». *BSAL*, 853 (2008), p. 33-68.

¹³⁸ ECR 355 f. 113-114. ROSSELLÓ, Ramon i ALBERTÍ, Jaume. Op. cit., p. 68.

¹³⁹ ROSSELLÓ VAQUER, Ramon. *Història d'Alaró. Segles XIII-XIV*. Mallorca, 1979, p. 136.

¹⁴⁰ PONS PASTOR, Hist. Mall., vol. 46.

¹⁴¹ ROSSELLÓ VAQUER, Ramon. *Bunyola en el segle XIV*. Bunyola: Col·lectiu Cultural Sitja, 1995. (Papers i Treballs; 10), p. 10.

¹⁴² ROSSELLÓ VAQUER, Ramon. Op. cit., p. 13.

¹⁴³ ROSSELLÓ VAQUER, Ramon. Op. cit., p. 35.

¹⁴⁴ ROSSELLÓ VAQUER, Ramon. *Bunyola en el segle XV*. Bunyola: Col·lectiu Cultural Sitja, 1995. (Papers i Treballs; 11), p. 10.

¹⁴⁵ ARM AH 3862. ROSSELLÓ VAQUER, Ramon. *Bunyola en el segle XVI*. Bunyola: Col·lectiu Cultural Sitja, 1996. (Papers i Treballs; 11), p. 11.

¹⁴⁶ QUADRADO. *Forenses y ciudadanos*, 104.

1578.¹⁴⁷ En les referències documentals destaca el predomini inicial de Sema Coma, amb l'adjectiu davant el nom, tot i que Coma Sema ja apareix a mitjan segle XIII, i en el XIV esdevé l'única forma present a la documentació. Però no va ser fins el 1250 quan aparegué aquesta forma Comasema, i fins a finals del segle XIII Semacoma va predominar. Així doncs, Semacoma sembla la forma originària. Aquest fet és important: no hi ha a la documentació una alternança entre Semacoma i Comasema, sinó que hi ha una distribució cronològica. Primer trobam, tan sols, Semacoma, i degué ser l'ús lingüístic dels nous habitants catalans allò que capgirà el nom cap a una forma més comprensible,¹⁴⁸ Coma Sema (escrit freqüentment Comasema o Comasema), que esdevingué amb posterioritat l'única forma del topònim que pervisqué.

3. Les interpretacions

Abans de veure quin pot ser l'origen d'aquest topònim cabdal de Mallorca, vegem què s'ha escrit fins ara sobre la seva etimologia. El Diccionari Alcover-Moll¹⁴⁹ diu, sense més explicacions, que el nom de l'alqueria Comasema és la grafia aglutinada de *coma sema* 'coma fonda'. Coromines i Mascaró Pasarius al volum primer de l'Onomasticon¹⁵⁰ diuen: «Encara que l'adjectiu 'sem' no vol dir en si mateix 'fred', sinó 'mancat, imperfecte', presenta certa tendència a usar-se en combinacions on ja pren un valor semblant al de 'fred': mans 'sems', tenir els dits 'sems', o sigui tenir-los balbs, com si diguéssim glaçats». L'Onomasticon diu que és una paraula heretada del llatí vulgar i que, per tant, pogué passar tant al mossàrab com al català. «En efecte, Coma-sema és una vall encaixonada entre la Serra d'Alfàbia, per un costat i, per l'altre, el Puig de la Font Freda i el Puig d'Amors, on a l'hivern bufa el fred vent de gregal des del torrent d'Almadrà». L'Onomasticon, per tant, hi veu el mot *coma*, que està «arreladíssim i és un dels mots cabdals de la llengua de tots els temps».¹⁵¹ Però en lloc de seguir els camins prou planers i trescats per ell mateix de les diverses accepcions de sem, el segon component del topònim, s'encamina cap a una significació figurada establerta a partir de l'expressió *mans semes, dits sems, 'balbs'*, tal com ja havia assenyalat Joan Coromines al tom VII del Diccionari etimològic i complementari: «en particular pel fred, es degué aplicar a paratges afectats per vents gelius i temperatures baixes. Coma-séma és una vall, prop d'Alaró i Orient, encaixonada entre la Serra d'Alfàbia i Puig d'Amors, on a l'hivern bufa el fred vent gregal des del torrent d'Almadrà».¹⁵²

Més enllà d'aquest intent d'explicació fet a l'Onomasticon cal anar a l'esmentat Diccionari etimològic i complementari de Coromines¹⁵³ per aclarir el sentit del topònim. A l'article dedicat a sem es diu que significa 'mínvol, marcit, mancat, balb', probablement del llatí tardà SEMUS, llatí clàssic SEMIS 'reduït a la meitat', 'partit en dos'. Coromines, com hem vist, es refereix a *Coma-séma* i parla del fred vent de gregal que bufa des del torrent d'Almadrà. La benintencionada explicació correspon, és cert, a una accepció figurada en el sentit de 'balb' de l'adjectiu sem (el de l'expressió 'mans semes'). Però ni balb ni fred ens serveixen gaire per explicar el topònim Coma Sema, ja que ni el fred ni el vent de gregal allà no semblen un element distintiu que caracteritzi la vall. Si més no, el fred de Coma Sema no deu ser gaire diferent de l'existent en altres valls semblants. Però l'element més important que duu a descartar aquesta hipòtesi és que l'adjectiu sem té accepcions, explicades pel mateix Joan Coromines, que s'avenen millor amb les característiques físiques d'aquella vall i fan innecessari cercar sentits figurats.

El 1993 a *La Remembrança de Nunyo Sanç*¹⁵⁴ es parla de *Sama Coma* com un compost de l'àrab *sámm* que significaria 'alt, elevat' i *káma* que significaria 'muntanyola, petita elevació' i es diu: «és un topònim que s'ha mantingut però curiosament amb inversió dels seus components originals, donant nom a l'actual Comasema, d'Orient. En aquest cas la identitat geogràfica resulta clara, ja que les cases de dita possessió estan edificades al peu d'un turó que domina la plana. La paraula mallorquina *coma*, en cas que provengué de la *kama* aràbiga, ha canviat el seu significat, perquè segons la definició del D.C.V.B. consisteix en una depressió més o menys pregona i planera a un terreny de muntanya.» Al costat d'aquestes afirmacions no hi ha cap explicació sobre l'abast dels dos mots àrabs o sobre la coherència lingüística de la teoria. Sembla, a més, que se sosté que el mot català *coma*, cabdal en la llengua de tots els temps i compartit, amb diverses variants, amb l'occità, el francès, l'aragonès, l'asturià, el gallec, el portuguès i parlars

¹⁴⁷ ARM AH2058 f.386v-393. *Estims Generals de Bunyola*, a: ROSSELLÓ VAQUER, Ramon. Op. cit., p. 15.

¹⁴⁸ Coma Sema és equiparable a Coma Freda, Coma Fosca, Coma Seguera, Coma Erma, Coma Clova, Coma Pregona, Coma Morella, etc.

¹⁴⁹ ALCOVER, Antoni M. i MOLL, Francesc de B. *Diccionari català-valencià-balear*. Vol. III. Palma: Moll, 1980, p. 313.

¹⁵⁰ COROMINES, Joan i MASCARÓ PASARIUS, Josep. *Onomasticon Cataloniae*. Vol. I. Barcelona: Curial Edicions Catalanes, 1989, p. 111.

¹⁵¹ COROMINES, Joan. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Vol. II, Barcelona: Curial, 1981, p. 849.

¹⁵² COROMINES, Joan. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Vol. VII, Barcelona: Curial, 1987, p. 759.

¹⁵³ COROMINES, Joan. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Vol. VII, Barcelona: Curial, 1987, p. 759-763.

¹⁵⁴ MUT CALAFELL, Antoni i ROSSELLÓ BORDOY. Op. cit., p. 53.

piemontesos, vendria d'un ignot *kuma* àrab. Els autors donen per fet que la realitat geogràfica que ha motivat el topònim Coma Sema és la ubicació de les cases de possessió actuals «al peu d'un turó que domina la plana» i no les característiques topogràfiques generals de la vall, que són altament definitòries. La manca de base d'aquesta tesi és palesa, però per damunt d'això caldria destacar-ne la inutilitat, ja que Coma Sema té una explicació senzilla, de sòlida base lingüística i concordant amb la forma que té realment aquella vall.

L'observació de la contrada ens fa destriar en primer terme que Coma Sema és una coma, en el sentit clàssic del mot romànic,¹⁵⁵ amb unes característiques precises que s'avenen prou bé amb el nom antic i modern del lloc. Pel que fa al mot *coma*, la seva presència arreu de la Romània (per bé que el seu origen darrer és cèltic) està ben constatada. Coromines considera CUMBA 'valleta', que ha donat el nostre *coma*, com un mot cabdal a la Romània «en els dominis francès (*combe*), occità (*comba*, *ant.*, *avui coumbo*, gascó *coume*), així com en tota la terra catalana i en la Gàl·lia cisalpina; val a dir que per l'Oest la seva àrea no passa dels límits occidentals del català i el bearnès. Però entre nosaltres res més difós: i és un mot documentat copiosament des dels orígens de la llengua, i de significat uniforme

156

arreu: pertot un séc o un solc de mediocre profunditat en un vessant de muntanya, o entre dos serrats». Segons Rasico,¹⁵⁷ el primer esment documentat de *coma* en àrea catalana és de 815, i el de comella és de 843. A vegades s'ha negligit el component àrab de la nostra toponímia, però tampoc no cal fer esforços d'àrabització de mots que s'expliquen amb facilitat en el marc de la romanitat. Aquesta tendència s'aplica en l'obra abans esmentada a altres topònims com Canet, Bunyola, Lluc (d'Orient), Santanyí, Santueri, Sant Llorenç, Santa Cirga,¹⁵⁸ Santa Eulàlia o Muro.

4. Una explicació del topònim Coma Sema

L'observació de les característiques topogràfiques de Coma Sema és molt útil per intentar una explicació d'aquest topònim. Si des del talaiot de Coma Sema, situat al lloc conegut com es Pins de sa Bassa, miram per amunt, cap al bosc Gran i el coll des Bosc, cap als Tossals Verds, tot d'una veurem l'espineda calcària que migparteix la vall, deixant-la dividida en dues meitats ben marcades. La coma resta sema, xapada, migpartida d'una manera bastant definida. L'aresta rocosa parteix des del coll des Bosc, deixa a una banda el comellar que baixa cap al bosc Gran i segueix pel talaiot cap as Pins Vers i les cases, i a l'altra banda hi resta es pla de s'Homonot, ets Aljubons, es Canals Forans i es Puats¹⁵⁹ també fins a les cases. Les cases de Coma Sema es troben, precisament, en el punt on té el començ la divisió de la coma en dues parts: la de l'esquerra (mirant des de les cases) cap al peu de na Franquesa i sa Rateta i la de la dreta cap a l'ampit del puig de Mors. Vet ací, idò, que el nom de lloc Coma Sema ens indica que la coma està dividida en dues parts. Lluís Vallcaneras i Àngels Esteban ja recollien aquesta opinió al seu treball sobre Coma Sema.¹⁶⁰ És talment el que diu Coromines que significa el llatí clàssic SEMIS: 'reduït a la meitat', 'partit en dos'. Significat que no és estrany al català antic *com*, de qualque manera, recull el Diccionari Alcover Moll quan ens diu que sem significava 'mig buit; mancat d'una bona part del seu contengut'.¹⁶¹

El llatí clàssic SEMI sols era emprat com a primer terme de mots juxtaposats o composts i a partir de SEMIASSIS va sorgir SEMIS, 'la meitat d'un as' i 'disminuït a la meitat' que, més tard, en baix llatí va donar pas a SEMUS 'imperfecte, no ple, mancat, mínvol'.¹⁶² Els derivats de SEMUS han sobreviscut en diverses llengües romàniques properes al català com l'aragonès *semo* 'hueco, fofo, sin jugo, raquíto', l'italià *scemo*

¹⁵⁵ MORRO i MARCÉ, Mateu. «"Anar per muntanyes": l'ús i el significat de coma i comellar». *Societat d'Onomàstica: Butlletí Interior*, 117-118 (2010), p. 281-292.

¹⁵⁶ COROMINES, Joan. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Vol. II. Barcelona: Curial, 1981 (article 'cóm' p. 849). Cal dir, però, que cap a l'oest CUMBA ha deixat descendència significativa a Astúries, Galícia, Portugal i, en menor mesura, en diversos territoris de parla castellana (MORRO i MARCÉ, Mateu. «"Anar per muntanyes": l'ús i el significat de coma i comellar». *Societat d'Onomàstica: Butlletí Interior*, 117-118 (2010), p. 281-292).

¹⁵⁷ RASICO, Philip D. «El tractament català dels grups de nasal o líquida més oclusiva a la llum de la documentació medieval: precisions fonològiques». A: *Estudis de llengua i literatura catalanes, 3. Miscel·lània P. Bobigas I*. Barcelona, 1981, p. 16.

¹⁵⁸ Santa Cirga, segons Ernest Negre, seria un femení de Sant Cirici. Negre es refereix al Santa Cirga del municipi llenguadocià de La Vaur. (V. NEGRE, Ernest, *Les noms de lieux du Tarn*. Toulouse: Eché, 1986. 4a edició, p. 100.)

¹⁵⁹ VALLCANERAS, Lluís i ESTEBAN, Àngels. *Coma-sema*. Palma: Gorg Blau, 2010.

¹⁶⁰ VALLCANERAS, Lluís i ESTEBAN, Àngels. Op. cit., p. 111. «Altres estudis es mouen en la direcció d'interpretar sema en el sentit de mig o mitja: en aquest sentit el significat vindria per de "mitja coma" o "coma del mig"».

¹⁶¹ A més d'aquesta accepció, sem significa, al Camp de Tarragona, al Baix Aragó, a Tortosa i al País Valencià, 'marcit, mancat de suc vital, de substància nutritiva'. A Mallorca és viva l'accepció 'beneïtot, mancat d'enteniment, curt de seny'. ALCOVER, Antoni M. i MOLL, Francesc de B. *Diccionari català-valencià-balear*. V. IX. Palma: Ed. Moll, 1980, p. 809.

¹⁶² COROMINES, Joan. Op. cit., p. 760.

‘mancat, no complet’, el sard logudorès antic *semu* i l’occità *seme* ‘sobri, mesquí’.¹⁶³ Cal esmentar, a més de les accepcions ja vistes de *sem*, el mallorquí *sema* ‘llacuna, defecte, minva o endinsada formada a la superfície d’una branca, garrot, post o altre tros de fusta’¹⁶⁴ i l’eivissenc *sema* ‘rima, senyal que deixa en el cos una cosa que l’estreny’. També és interessant la forma mallorquina: *xema* ‘beneitona, curta d’enteniment’ que segons l’Alcover-Moll ve de l’italià *scema*,¹⁶⁵ però que per Coromines podria fer pensar en una romanalla mossàrab, en la contaminació d’adjectius en *x-* de sentit semblant (xiroi, xamús...) o en la suma de les dues coses.¹⁶⁶ Segons Coromines, del llatí *SEMIS* ‘partit en dos’ deriva també el català i occità *sema* ‘portadora’, que es fa xapant en dues parts una bóta. Altres derivats són *semada*, *semala*, *semalada*, *semalenc*, *semaler*, *semaleria*, *semalissa*, *semaló* i el verb *semar* ‘minvar, mancabar, reduir-se a la meitat o a menys de la meitat’ i també ‘neulir, fer perdre el suc vital, la força, la frescor’.¹⁶⁷

Atenent l’antiguitat de la documentació del topònim, així com el predomini en els primers decennis després de la conquesta de la forma *Semacoma*, pens que es tracta d’un nom procedent de l’antic romànic balear o mossàrab. Més tard la forma *Semacoma* va ser catalanitzada en *Coma Sema*. No és l’únic mot que va servir a Mallorca traces del llatí tardà *SEMUS*. El topònim *Vilaxeme*, a Esporles, esmentat per Poveda¹⁶⁸, és amb tota probabilitat un *Vila Sema*, amb palatalització mossàrab de l’alveolar sorda.¹⁶⁹

Conclusió

El topònim *Coma Sema* (*Semacoma*) sembla demostrar que els mots del llatí tardà *CUMBA* i *SEMUS* varen formar part del patrimoni lèxic mossàrab insular.¹⁷⁰ En aquest cas, la coincidència amb el lèxic català és completa. Tot i això, cal advertir de l’existència d’exemples escadussers de conservació del grup —MB— en el mossàrab valencià (*Racó de la Comba* a Benicàssim, la *Plana Alta*), i de palatalització de la *s* inicial de *SEMUS* en el mossàrab mallorquí (*Vilaxeme*, *Esporles*). La singularitat de la vall, amb una petita serra que la divideix en dues parts, fa pensar que *Coma Sema* és un cas més de topònim descriptiu de caràcter orogràfic, amb la significació de ‘coma migpartida en dues, xapada’.

¹⁶³ COROMINES, Joan. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Vol. VII. Barcelona: Curial, 1981 (article ‘sem’, p. 759).

¹⁶⁴ ALCOVER, Antoni M. i MOLL, Francesc de B. *Diccionari català-valencià-balear*. Vol. IX. Palma: Ed. Moll, 1980, p. 809.

¹⁶⁵ ALCOVER, Antoni M. i MOLL, Francesc de B. *Op.cit.*, 809.

¹⁶⁶ COROMINES, Joan (1981). *Op. cit.*, p. 760.

¹⁶⁷ ALCOVER, Antoni M. i MOLL, Francesc de B. *Diccionari català-valencià-balear*. Vol. IX. Palma: Ed. Moll, 1980, p. 809-810.

¹⁶⁸ (Esporles 1246. Reg. 343 f. 124.). POVEDA, Àngel. *Repertori de toponímia arabo-musulmana de Mayurca segons la documentació dels arxius de la Ciutat de Mallorca (1232-1276/1229-1399)*. A: *Fontes Rerum Balearium*. Vol. III. Palma: Biblioteca Bartolomé March, 1979-1980.

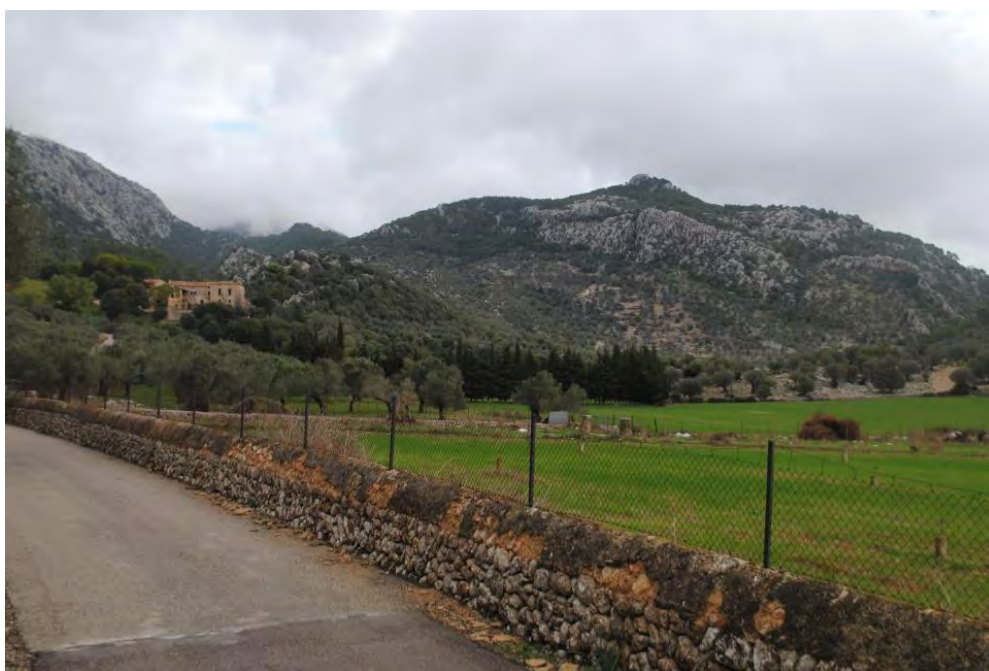
¹⁶⁹ Cosme Aguiló considera aquest tret com un element propi del consonantisme mossàrab insular i dona exemples com *Fontxica* < *fonte sicca*, *Xorrigo* < *sub riguu*) (v. AGUILÓ, Cosme. «El romanç andalusí a Mallorca i Menorca». *Societat d’Onomàstica. Butlletí Interior*, 120 (gener-abril, 2011), p. 22).

¹⁷⁰

L’abast dels dos mots en l’àmbit romànic és il·lustrador. Mentre *CUMBA* ha deixat descendència en francès, occità, català, aragonès, gallec, portuguès i a les parles de la zona cantàbrica i del Piemont, *SEMUS* ho ha fet en català, aragonès, occità, italià i sard. Els dos mots coincideixen en l’àmbit catalanooccità, aragonès i piemontès.

Coma Sema 1. A la fotografia aèria es veu l'elevació que des de les cases de Coma Sema divideix la vall en dues.

Coma Sema 2. A darrere les cases de Coma Sema es veu l'inici de la petita serra que migparteix la coma. A la dreta el Puig de Mors amb la seva forma tan característica.

Coma Sema 3. En aquesta imatge es veuen les zones de conreu d'un dels dos trams en què resta xapada la vall (sa tanca des Puats i més avall sa tanca des Noguers) i a la dreta es reconeix la llengua rocosa que la creua i que a la seva part superior presenta forma aplanada (sa Plana).